

meer en meer aan te sporen. Het finantieel belang van den Staat klemt, naar het oordeel dezer leden, te meer, omdat vooreerst de kosten voor het getuigenverhoor ook niet zijn medegevallen en thans de toestand van 's lands finantien dringend spaarzaamheid eischt.

2. Intusschen bleven deze klachten over de finantieel uitkomsten der regterlijke organisatie niet geheel onbeantwoord; van andere zijde toch werd er op gewezen, hoe steeds is aangedrongen op verbetering der bezoldiging van onze regterlijke magt. Deze verbetering zou, ook zonder de reorganisatie, ten slotte hebben moeten geschieden en alsdan zou de verhooging van onkosten, bij behoud van de vroegere hoven en regtbanken, eveneens zeer aanzienlijk zijn geweest en wellicht een nog bezwarender eindeijfer hebben opgeleverd. Tot voortgaan in het nu eenmaal aangenomen stelsel van reorganisatie werd dan ook van meer dan ééne zijde aangespoord.

Hieraan knoopt zich eenigermate vast de wensch door sommigen geuit, dat, nu reeds onderscheidene bepalingen betreffende voogdij en curatele overgebracht zijn tot de bevoegdheid en het rechtsgebied der kantongeregten, nu ook de overige bepalingen desbetreffende aan de kantonregters mogten worden overgelaten. Behalve bevordering van eenvoudigheid en vermindering van kosten voor de belanghebbenden acht men den kantonregter als plaatselijk regter beter in staat personen en persoonlijke belangen in zijn kring te beoordeelen.

3. Omtrent de herziening onzer wetgeving werden de volgende punten ter sprake gebracht.

Er waren leden die aandrongen op eene nieuwe wettelijke regeling der *makelaardij*, eenige anderen, die de algemeene wet op de *politie* in herinnering bragten. Meerdere leden hadden niet zonder leedwezen 's Ministers, naar hun oordeel weinig voldoende, mededeelingen vernomen omtrent de indiening van een ontwerp-wetboek van *strafregt*. Door de tot dus ver te dien aanzien door den Minister gegeven antwoorden, waren deze leden weinig bemoedigd in hun verlangen, van eenmaal eindelijk het Code-Pénal door een *Nederlandsch strafwetboek* te zien vervangen.

Daarmede in verband werd betoogd, dat onder vele andere punten van strafwetgeving, ingeval de indiening van een ontwerp strafwetboek nog verschoven blijft, partiele voorziening geteisch wordt tegen het mislief van vervalsching van eet- en drinkwaren. De Minister van Binnenlandse Zaken heeft medegedeeld dat dit hoogstgewigtig onderwerp behoort tot den werkkring van den Minister van Justitie, aan wien men dit punt dan ook ernstig wil aanbevelen hebben, omdat de wet van 19 Mei 1829 (*Staatsblad* n°. 35) sedert lang en te regt onvoldoende geacht wordt tot wering van de meer en meer in zwang komende misbruiken.

4. Door sommige leden werd in herinnering gebracht hoe sedert de laatste jaren herhaaldelijk in de Vertegenwoordiging ter sprake is gebracht het belang, dat de zalmvisserij heeft bij de herziening van het Koninklijk besluit van 10 October 1871 (*Staatsblad* n°. 103). Volgens de laatste dit onderwerp betreffende mededeeling van den afgetreden Minister, was eene wijziging van bovengemeld Koninklijk besluit, naar 't scheen, zeer nabij. Ofschoon het bekend is, hoe een uitvoerig en langdurig onderzoek over deze belangrijke zaak heeft plaats gehad, verneemt men nu weder, dat op nieuw een onderzoek wordt gehouden, waarvan de uitslag alwiler moet worden afgewacht. De wensch werd vernomen, dat weldra in deze eene beslissing moge vallen, welke dringend noodig is voor de zalmvisserijen, waarvan onderscheidene door de thans bestaande bepalingen zeer worden benadeeld, sommige zelfs met ondergang bedreigd.

5. Omtrent de kosten der gevangenen, werd door sommige leden opgemerkt, dat in ons gevangeniswezen het humaniteitsbeginsel, naar hunne meening, niet vrij was van overdrijving; hoewel ook zij dat beginsel ongaarne uit het oog zouden verloren zien tegenover de gevangenen, scheen het hun toch, dat daarin te ver wordt gegaan, ten blijke

waarvan bewijzen aanwezig zijn. Een deel van de taak is over te laten aan instellingen van liefdadigheid of in het belang van gestraften in het leven geroepen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 14den December 1877.

DU MARCHE VAN VOORTHUYSEN.
THOOFT.
SCHOT.
DE RAADE.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1878.

1. Ook bij de behandeling van dit hoofdstuk der Staatsbegrooting werd door eenige leden goedkeuring gegeven aan de splitsing, welke het Departement van Binnenlandse Zaken heeft ondergaan. Behalve de voordeelen daaraan uit een administratief oogpunt verbonden, omdat nu meer zorg en opmerkzaamheid door den betrokken Minister geschonken kan worden aan de belangrijke takken van dienst aan hem gelaten, zag men er dit groote voordeel in, dat de Minister zijne krachten nu ook meer aan het wetgevend gedeelte van zijne taak zal kunnen wijden. Is dit in het algemeen juist, te meer zal dit kunnen blijken uit de zorg, welke hij thans meer ongestoord zal kunnen geven aan het onderwijs, de schutterij en de militie, drie onderwerpen van uitnemend gewigt, welke allen wettelijke wijziging of herziening of verbetering bij maatregel van algemeen bestuur vorderen.

IIde AFDEELING.

2. Onderscheidene leden, voor zoo verre aan het onderzoek in de afdeelingen werd deelgenomen, waren van oordeel dat de bezwaren ingebracht door vele burgemeesters en secretarissen van gemeenten, tegen de uitbreiding hunner werkzaamheden ten behoeve van de algemeene Rijksdienst, zonder daarmede gepaard gaande verhooging van jaarweldde, niet ongegrond zijn. Enkele leden echter meenden der Regering in dezen, de meeste omzigtigheid bij het nemen eener beslissing daarover te moeten aanbevelen.

Vide AFDEELING.

3. Met genoegen was door verscheiden leden de verklaring des Ministers vernomen, dat hij het voornemen heeft eerlang over te gaan tot herziening van het Koninklijk besluit van 27 April 1877, n°. 85, houdende vaststelling van het leerplan voor de gymnasia en het daarmede in verband staand besluit van diezelfde dagteekening, n°. 86, even als tot herziening van het Koninklijk besluit, n°. 87, houdende regeling van de bij artt. 84, 88 en 92 der wet op het hooger onderwijs bedoelde examens en promotien.

Hoewel men erkende, dat de afgetreden Minister, althans bij het laatste der genoemde besluiten, van de voorstellen der akademische senaten weinig is afgeweken, had toch naar het oordeel der leden de ervaring reeds geleerd dat en het leerplan der gymnasia en het zoogenaamde akademisch statuut noodwendig wijziging en verbetering eischen.

De artt. 73, 76 en 79 der thans gewijzigde begrooting (op de oude begrooting artt. 156, 159 en 162) wijzen met de oorspronkelijk ingediende begrooting een aanmerkelijk verschil in cijfers aan. Terwijl voor de bezoldigingen thans voldoende is gezorgd zijn de beschikbare gelden voor de aanvulling der verzamelingen en voor de hulpmiddelen bij het onderwijs zeer ingekrompen. Men zou daarmede vrede hebben indien, gelijk men verwacht, deze inkrimping slechts tijdelijk heeft plaats gehad, in afwachting eener latere definitive regeling bij suppletoire begrooting; indien echter daarbij slechts bezuiniging is beoogd, zouden

vele leden zich daarmede minder kunnen vereenigen. Voor de universiteit te Leiden wordt deze vermindering althans gedeeltelijk verklaard, door het wegvallen van de kosten van aanbouw van nieuwe academische gebouwen; maar minder gemakkelijk laat het zich verklaren voor de overige universiteiten, waar thans leeraren gevonden worden, aan wie de volstrekt noodzakelijke hulpmiddelen nu bij het onderwijs worden onthouden.

Door sommige leden was evenzeer met voldoening kennis genomen van de verklaring des Ministers, dat er onevenredigheid bestaat tusschen het noodige getal hoogleeraren aan de verschillende universiteiten, en dat die onevenredigheid gaandeweg moet ophouden.

Met teleurstelling was daarentegen door eenige leden vernomen, dat de wettelijke regeling van het zeevaartkundig onderwijs in verband zal worden gebragt met de herziening der wet op het middelbaar onderwijs. Deze leden vreesden, dat dien ten gevolge deze zoo zeer gewenschte wettelijke regeling nog geruimen tijd op zich zal doen wachten.

Na het in werking treden met 1 Januarij eerstkomende van het Koninklijk besluit van 5 Mei 1877 (*Staatsblad* n°. 98) zal, naar de meening dezer leden, de vraag zich kunnen voordoen of de bestaande plaatselijke commissien ook dan nog, na dit tijdstip, de bevoegdheid zullen behouden tot uitreiking der vereischte diploma's.

VIIIste AFDEELING.

4. Eenige leden in ééne afdeeling meenden de aandacht te mogen vestigen op de gunstige werking der bestaande armenwet, en hoopte, dat de gunstige uitkomsten dier wet bij voortdurend meer en meer merkbaar zullen worden.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend, dat de in dit Verslag medegedeelde beschouwingen en opmerkingen, zoo noodig, voor mondelinge beantwoording van de Regering vatbaar zijn, en alzoo gevoegelijk in een Eindverslag kunnen worden zamengevat.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 14den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
THOOFT.
DE SITTER.
DE RAADT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1878.

Onderscheidene leden deelden mede, dat zij met genoegen hadden opgemerkt, dat de verwisseling van hoofd van dit Departement niet noodwendig weder eene verwisseling van stelsel zal medebrengen, maar dat deze Minister in den zelfden geest zal blijven voortwerken van zijn voorganger, aan wien vele heilzame maatregelen, vooral ten opzichte van de opleiding van zeelieden, te danken zijn.

Intusschen werd door verschillende leden de wensch geuit, dat zelfs reeds eene volgende begrooting de blijken dragen mogt van 's Ministers streven naar een verlaagd eindeijfer, opdat ten slotte, door spaarzaamheid, op de aangewezen tijdstippen de toegezegde vermindering worde verkregen. Ter betere beoordeeling van een belangrijk onderdeel der begrooting, verwacht men tevens uitvoering van het door den Minister aangekondigde voornemen tot eenige meerdere omschrijving en splitsing der uitgaven voor materieel, thans in art. 18 te zamen gekoppeld.

Door eenige leden werd de minder gelukkige uitkomst

bij den bouw van het ramtorenschip » *Koning der Nederlanden* » verkregen, besproken, waardoor het vermoeden wordt gewettigd dat zij, die met het ontwerpen van dat schip zijn belast geweest, of minder volledig bekend zijn geweest met de eischen voor een zeewaardig schip gesteld, of dat de eischen der scheepsbouwkunst daarbij zijn opgeofferd aan de begeerte om het schip tot elken prijs op de werf te Amsterdam te bouwen. Men drong er daarom op aan, dat wanneer schepen van buitengewone kostbaarheid, omvang of constructie moeten gebouwd worden, voortaan niet alleen de hulp der officiele deskundigen werd ingeroepen, maar dat men zich alsdan ook bedienen mogt van particuliere krachten, des noods buiten 's lands, wanneer die hier te lande niet gevonden worden. Welligt dat mindere kostbaarheid ook daarvan een der gevolgen zou zijn; want onze werven zullen vermoedelijk niet zijn ingerigt voor schepen van zoodanigen bouw of lengte, en alsdan moeten voor één schip welligt op onze werven kostbare nieuwe inrigtingen worden gemaakt, welke op particuliere werven elders reeds bestaan.

Sommige leden deelden in dit laatste gevoelen niet en beweerden dat onze werven ingerigt moeten zijn en blijven tot den aanbouw van zulke of diergelijke schepen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 14den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
THOOFT.
TEDING VAN BERKHOUT.
DE RAADT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van de hoofdstukken VII A en VII B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1878.

Hoofdstuk VII A (Nationale schuld).

Sommige leden bragten het vroeger meermalen behandeld punt, de uitgifte van certificaten onzer nationale schuld door administratiekantoren, op nieuw ter sprake en betoonden zich voorstanders van het regtstreeks uitgeven door den Staat van certificaten, waardoor aan het bezwaar van verminderde waarde der coupons zou te gemoet gekomen worden. Nu men weldra in de noodzakelijkheid zal zijn eene nieuwe geldleening aan te gaan, is de gelegenheid aanwezig dit geopperde denkbeeld aan de aandacht van den Minister van Financien aan te bevelen.

Hoofdstuk VII B (Departement van Financien).

1. In ééne afdeeling zouden de leden, die aan het onderzoek deelnamen, gaarne van den Minister van Financien, met den meesten spoed, te gemoet zien voorstellen, geschikt tot herstel van het thans bepaald verbroken evenwigt in onze financien. Andere leden, ofschoon ook zij van de noodzakelijkheid doordrongen zijn dat een einde komen moet aan den abnormalen toestand, waarin onze financien thans verkeerden, zouden echter ongaarne door te grooten aandrang tot spoed aanleiding tot overhaasting geven, maar veeleer den noodigen tijd willen laten tot behoorlijk overzicht van den geheelen stand der zaken en tot rijpe overweging der middelen tot herstel.

Meer bijzonder werd door eenige leden gewezen op de wenschelijkheid, volgens hun gevoelen, om de belasting op het personeel weder geheel tot de Rijksmiddelen te doen terugkeeren. In het verlies, door de gemeenten daaruit te lijden, meenden zij, zou o. a. kunnen worden voorzien, door de kosten voor het onderwijs ten laste van den Staat te nemen.